

سرا پا اگر زرد و پژمرده ایر ولی دل به پاییز نسپرد ایر

پرواز به سوی کوی دوست مبارکش باد
و ما در فقدان او

استاد قیصر امین پور
به ماتم نشسته ایم.

مدیر مسئول، مدیران و کارکنان انتشارات تیمورزاده و نشریه طبیب

نشریه علمی، خبری و صنفی ■ سال سوم ■ شماره ۴۱+۴ ■ ۸ صفحه ■ نیمه دوم آبان ماه ۱۳۸۶

کرمیانه پایی بجز اینم بر دو عالم
بر دو عالم بزم لذت چاری را

طبیب
جمعه‌های ما

۰۲۰۲۰ نسخه در ماه

گفت و گوی ویژه پرونده:
دکتر مجتبی مجتهدزاده

متخصص فارماکوتراپی
فوق تخصص مراقبت‌های ویژه
دبیر شورای تدوین و بررسی داروهای ایران

طبیب نیمه اول هم‌راه برای پزشکان و نیمه دوم هر ماه برای سایر صاحبان حرف پزشکی به رایگان ارسال می‌شود

طبیب جریب
صد سال جنینی
آینداقصابی

ICU تاریخ تولد ندارد. یعنی نمی‌توانی در تاریخ پزشکی یک روز مشخص را پیدا کنی که در فاصله بیست قدمی یک اتاق در بیمارستان، خط قرمز کشیدند، درش را بستند و پشت در نوشتند: «واحد مراقبت‌های ویژه، ورود افراد متفرقه ممنوع» شکل گیری «پزشکی مراقبت‌های بحرانی» فرایندی تدریجی بوده است. می‌توان اولین ردپای حضور مراقبت‌های ویژه را در دهه ۱۸۵۰ و نه در دنیای پزشکان بلکه در دفتر تاریخ پرستاری یافت.

بانوی چراغ به دست
زمان: ۱۸۵۴. مکان: جنگ کریمه (Crimean War). انگلیس، فرانسه و عثمانی وارد جنگ با روسیه شده‌اند. عدم وجود مراقبت‌های ویژه و نرخ بالای عفونت، میزان مرگ و میر سربازان زخمی را به چهل درصد رسانده است. بانوی چراغ به دست، «فلورانس نایتینگل» و ۳۸ داوطلب دیگر

راهی جبهه‌های اسکوراتی (Scurati) می‌شوند. با ورود این ۳۹ پرستار و شیوه‌های خاص آنها در مراقبت از سربازان که بعدها «پروتکل مراقبت‌های بحرانی» نام گرفت، میزان مرگ‌ومیر زخمی‌ها ناگهان به کمتر از دو درصد می‌رسد. نایتینگل تیغ‌بند می‌گیرد و در سال ۱۸۵۶ مجبور می‌شود جبهه را ترک کند. به تدریج پروتکل مراقبت‌های ویژه به صورت کورسی یکساله درمی‌آید و در بیمارستان سن‌توماس به پزشکان آموزش داده می‌شود.

این نخستین باری بود که واژه «مراقبت‌های بحرانی» وارد لغت نامه‌های پزشکی شد.

جراحی که فیزیک می‌فهمید
۵۰ سال بعد: «دکتر والتر ادوارد دندی» فارغ‌التحصیل جان هاپکینز است. او با اطلاعاتش از علم فیزیک، تکنیکی ابداع می‌کند که کمک فوق‌العاده‌ای در شناخت ضایعات مغزی است. در این روش جدید و نتریکولوگرافی، CSF با هوا جایگزین می‌شود و به این ترتیب تصویر بسیار واضح‌تری از وضعیت بطن‌های مغز به دست می‌آید. ابتکار دکتر دندی نقطه عطف تاریخ پزشکی مراقبت‌های بحرانی است.

CPR
یک پزشک بالفطره است. پدر و مادرش هر دو پزشک هستند و قبل از آنکه به مدد خدمات ارتش نازی به «یهودیان سرگردان» تبدیل شوند، در ارتش زندگی می‌کردند. او در واقع جراح و آنکولوژیست است و لسی وقتی متوجه می‌شود که جراحی بدون پیشرفت روش‌های احیا، به هیچ جا نخواهد رسید، فلوشیپش را در شاخه «بیهوشی» می‌گیرد. سفار امکان انجام اقدام‌های احیا را در خارج از دیوارهای مطب و بیمارستان رواج می‌دهد. تکنیک ابداعی او در احیا، (ABC)، وارد کتاب‌های طب می‌شود. او اولین سرویس آمبولانس آمریکا را راه‌اندازی و استانداردهای لازم برای تربیت تکنسین‌های آن را (ETM) تدوین می‌کند. بالاخره در سال ۱۹۵۰ اتاقی با نام «اورژانس (Urgency & Emergency)» و فوریت» پدید می‌آورد که نمونه ابتدایی ICU های کنونی است. تا اینکه، در ۱۹۵۸ اولین ICU جراحی آمریکا در شهر بالتیمور و به دست دکتر سفار راه‌اندازی می‌شود. به دنبال آن، اولین دوره رزیدنتی مراقبت‌های ویژه در دانشگاه پینس‌بورگ زیر نظر او آغاز به کار می‌کند.

«پیتز سفار» را اولین «متخصص مراقبت‌های ویژه» (intensivist) می‌دانند. کسی که به دلیل تلاش‌های او، اتاقی به نام ICU بعد از یک دوره طولانی جنینی در بطن بیمارستان متولد شد.

نگاهی به وضعیت بخش مراقبت‌های ویژه در بیمارستان‌های ایران

ایستگاه آخر!

اینجا درست پایان داستان است. وقتی قرار است هر کس هر کاری که از دستش برمی‌آید انجام دهد. ده‌ها چشم بیرون درهای بخش یکی در میان به آسمان و دست‌های شما نگاه می‌کنند. اینجا ICU است. باید برای آنهایی که تا مرز مرگ رفته‌اند ایستگاه اول باشد. برای شروع دوباره زندگی، اما حالا پیشتر از زندگی با مرگ هم‌خانه است.

مرتضی جلالی فخر

تصویر: محسن جلالی

خودکشی یک پزشک با پلاکارد تبلیغاتی؟! ۳

مدیران کوتاه مدت ۴

گفت و گو با دکتر محمد نبی سربلوکی رئیس مرکز تحقیقات بیوشیمی - بیوفیزیک دانشگاه تهران

علمی در راستای تمام علوم پزشکی ۶

در پرونده این شماره:

- نگاهی به وضعیت بخش‌های ICU در ایران
- زمانی برای تغییر ۱۰۰ سال جنینی
- نگاهی به مجله‌های معتبر در زمینه مراقبت‌های بحرانی
- خانه‌های روی آب
- جان بیماران بهای فراموشی وعده‌ها
- این چند نفر
- طراحی استاندارد ICU
- پشت درهای ICU
- ورید یا شریان مسئله این است!
- مسئول پرونده: مرتضی جلالی فخر

عکس‌العمل‌های شدید
جامعه پزشکی نسبت به اظهارات وزیر رفاه

به دنبال انتشار سخنان وزیر رفاه در خبرگزاری فارس مبنی بر اینکه افزایش سرانه درمان راه حل مناسبی برای کاهش فشار هزینه‌های درمانی بر مردم نیست و سازمان نظام پزشکی باید تعرفه‌ها را کاهش دهد، انجمن‌های علمی و تخصصی مختلف نظیر انجمن رادیولوژی، انجمن بیهوشی و مراقبت‌های ویژه، انجمن پزشکان عمومی، جامعه متخصصان داخلی، رئیس شورای عالی نظام پزشکی و مخبر کمیسیون بهداشت و درمان، نسبت به سخنان وی اعتراض کرده و اعلام موضع نموده‌اند. سازمان نظام پزشکی نیز در پاسخ به این اظهارات بیانیه‌ای منتشر کرد. در این بیانیه آمده است: «در پی انتشار نامه سازمان بازرسی کل کشور به رئیس جمهور درباره هزینه‌های سلامت و انعقاد از دستگاه‌های اجرایی مربوط به این حوزه، انتظار می‌رفت وزارت رفاه و تأمین اجتماعی به عنوان یکی از متولیان اصلی این حوزه درصدد تلاش مضاعف برای عمل به تکالیف قانونی خود برآید، اما متأسفانه شاهد آن بودیم که جناب آقای مصری وزیر رفاه و تأمین اجتماعی به ارائه اظهاراتی فراقانونی، غیرمستند و فاقد پشتوانه کارشناسی درباره موضوع سرانه درمان و هزینه‌های درمانی پرداختند. این بیانیه وزارت رفاه و شورای عالی بیمه خدمات درمانی که رئیس آن وزیر رفاه است، متهم ردیف اول غیرواقعی و پایین بودن سرانه درمان و به تبع آن افزایش سهم مردم از پرداخت هزینه‌های درمان دانسته است.

لازم به ذکر است وزیر رفاه در حالی حساسیت جامعه پزشکی را با چنین سخنانی برانگیخته که چند روز قبل نیز دکتر بنکدار، معاون هماهنگی و نظارت وزارت رفاه، در اظهارات مشابهی وزارت رفاه را از اتهام‌های وارده از سوی سازمان بازرسی کشور مبرا دانسته بود. این اظهارات در حالی بیان شد که مقام معظم رهبری مدتی قبل در دیدار اعضای کمیسیون بهداشت و درمان مجلس با صراحت بر افزایش سرانه درمان و کاهش پرداخت هزینه‌های درمان از جیب مردم تأکید کرده بودند.

بیمارستان سینما می‌گوید. «وضعیت ICU در ایران افتضاح است. بیشتر مریض‌ها RPO هستند. در حقیقت ICU ها به صورت بسته اداره نمی‌شوند و هر متخصصی تنها از دیدگاه خودش برای بیمار order می‌نویسد». فلوهای ICU حتی پس از پایان دوره‌شان جای مشخصی برای فعالیت ندارند. شاید این مشکل به دلیل مدعیان زیادی است که بخش‌های ICU دارند و صاحبان هر تخصصی می‌خواهند این بخش را به نام خودشان سند بزنند. بخشی که این روزها بیشتر از زندگی، با مرگ هم‌خانه شده است.

مردن را دارند. متأسفانه در این بخش‌ها نیز به دلیل نداشتن مهارت کافی و پیچیده بودن دستگاه‌های جدید، در عمل امکان استفاده از این دستگاه‌ها وجود ندارد. آخرین ضلع مربوط به پزشکان است. در ایران ریاست بیشتر بخش‌های ICU برعهده متخصصین بیهوشی است. متخصصینی که بیشتر وقت خود را در اتاق‌های عمل می‌گذرانند. **ایستاده چون رعد در برابر علم** فلوهای ICU به بازی گرفته نمی‌شوند. این را دکتر عطا محمودپور، فلوشیپ ICU

صبر بدهد! کسی به آنها نمی‌گوید شاید اگر شرایط شکل دیگری داشت، فرزندشان هنوز هم زنده بود. **مثلی با زاویه شکسته** ضلع اول این مثلث که می‌توان نامش را «سه ضلعی ICU» گذاشت، پرستارانی هستند که قرار است برای اولین بار در دوره کارشناسی ارشد مراقبت‌های ویژه پذیرش شوند. ضلع دوم به تجهیزات بخش‌های ICU مربوط می‌شود. اینجا هم چیزی برای تعریف پیدا نمی‌شود. در خوش‌بینانه‌ترین حالت، تنها سسی درصد از ICUهای کشور امکان استفاده از ونتیلاتورهای

تیمورزاده
شبکه تأمین منابع علمی علوم پزشکی کشور
www.teimourzadeh.com
۸۸ ۳۲ ۹۰ ۹۰ - ۸۸ ۹۵ ۱۱ ۱۲

Mayo Clinic Family Health Book
بهای دوره ۲ جلدی: ۲۹,۲۰۰ تومان
۱۴۵۶ صفحه - رحلی - جلد هارد - تابستان ۸۶

تیمورزاده
بهای تک جلدی: ۲۷,۵۰۰ تومان
۱۴۰۰ صفحه - رحلی - جلد هارد - تابستان ۸۶

نحوه خرید پستی
لطفاً در صورت تمایل برای خرید پستی هر یک از کتاب‌های انتشارات تیمورزاده مبلغ مورد نظر را پس از کسر ۱۰ درصد تخفیف، به حساب جاری همراه شماره «۱۸۴۴۴» بانک رفاه شعبه نشر به نام انتشارات تیمورزاده واریز نموده و قبض بانکی را به همراه نشانی کامل خود به شماره «۸۸ ۳۲ ۹۰ ۹۰» دورنگار، یا پس از تهیه روگرفت «فوتو»، به نشانی کتاب فروشی مرکزی (میدان هفت تیر) - ابتدای خیابان قائم مقام فرحانی - شماره ۵ - پست کنید.

مدیر مسئول محترم مؤسسه فرهنگی انتشاراتی تیمورزاده
جناب آقای دکتر فرهاد تیمورزاده

با عرض سلام و ادب
«کتاب جامع سلامت خانواده» کتابی ارزنده است و ترجمه آن هم یک کار بسیار فوق‌العاده، کتاب را در بدو ورود به تهران، ۲ آبان ماه، از انتشارات سفارش دادم. خیلی دوزخه شدم. کار بزرگ و ناپای انجام شده، در واقع به نوعی احترام به فرهنگ و شعور انسانی.
دوست داشتم در کنار تشکر از جنابان دکتر و ترجمه، به‌طور ویژه (به جای همه پارسای زبانان) از جناب آقای دکتر نصر اسفغانی تشکر کنم؛ چون همچنان حضور زنده ایشان در تمام کتاب محسوس است.

با تشکر
سافر اسماعیلی
سرشناس ارشد، ماما

خیلی دوست داریم بدانند شما نیز چه می‌گویید؟
نظرات همه شما محو اندکند برای ما عزیز است
در انتظار دیدگاه‌های شما هستیم.

آدرس: تهران خیابان شهید باهنر (نیابوران) جنب پمپ بنزین پلاک ۲۲۹
تلفن: ۲۲۸۳۰۲۰ - ۲۲۸۳۰۲۱
www.avesina.ir
E-mail: info@avesina.ir